

Concept notulen ALV Vereniging KITLV

Universiteitsbibliotheek Leiden (UBL)
12 december 2017, Leiden

Aanwezig: H.R. Huizeer, Ward Berenschot, Gerry van Klinken, E. van Naerssen, Wim Manuhutu, Wim van Zanten, T. Zecevic-Boulogne, C. de Jonge, Peggy Lesquillier, Beatriz van der Goes, Marije Plomp, Marieke Bloembergen, Gerard Giebels, Gerard Persoon, Frank van der Vlugt, E. Tüchel, R. Schefold, Tom Hoogervorst, T. Lammerts van Bueren, Susan Legene (voorzitter), Ine Goedegebuur (penningmeester), Gert Oostindie, Yayah Siegers, Sikko Visscher (verslag).

Afwezig met bericht: Joyce Birfelder, H.J.M. Claessen, Peter Meel, Adrienne Zuiderweg, Esther Captain, Mies Grijns, Victoria Groenendael, Anton Ploeg, Clara Brakel.

Algemene Ledenvergadering: 16:00 – 16:45

1. Opening door voorzitter

Susan Legêne opent de vergadering en merkt op dat plaats en tijd van de vergadering zijn gekozen om de opening van de Asian Library te markeren. Ze bedankt de UB Leiden voor de workshop over het gebruik van de bibliotheek die direct aan de ALV vooraf ging. Yayah Siegers wordt hartelijk bedankt voor al haar ondersteuning van het bestuur en specifiek voor het realiseren van de nieuwe website van de vereniging. Gerard Persoon neemt afscheid als bestuurslid en wordt ook hartelijk bedankt voor bewezen diensten.

2. Verslag ledenvergadering 9 juni 2017

De naam van R. Schefold zal worden toegevoegd aan de aanwezige leden. In reactie op een schriftelijke vraag stelt de voorzitter vast dat er tijdens de ALV is gestemd over de statutenwijziging en dat de wijziging is aangenomen. De namen van Beatriz van der Goes en Els Bogaerts zullen worden toegevoegd aan de vrijwilligers die zitting hebben genomen in de Bibliotheekcommissie.

Met deze wijzigingen wordt het verslag van de Ledenvergadering vastgesteld.

3. Mededelingen

De huidige ronde van het Sylvia de Groot Fonds is nog open tot 15 december.

Er wordt voorgesteld om korte nieuwsitems in een vast format met link op te nemen op de website. De ALV stemt hiermee in.

Naar aanleiding van de vorige ALV heeft het bestuur een activiteiten- en publicatiefonds in het leven geroepen met als doel de leden de kans te geven zich actiever in te zetten voor de doelen van de vereniging. De informatie zal zeer binnenkort online beschikbaar zijn.

Er wordt gemeld dat het Panji-epos is opgenomen in de "Memories of the World". Marije Plomp probeert met crowdfunding geld voor digitalisering en Open Access bij elkaar te krijgen. Info hierover op de UL website. Clara Brakel heeft de resterende fondsen van "Oral Story Telling" gedoneerd.

4. ANBI status

De aanvraag voor de ANBI status is nog niet rond maar wordt zeer spoedig verwacht.

5. Statutenwijziging

De statutenwijziging is na de vorige vergadering doorgevoerd, getekend bij de notaris en officieel ingeschreven.

Naar aanleiding van een vraag van Clara Brakel meldt de voorzitter dat de juridische consequenties van het opnemen van de mogelijkheid dat een KNAW medewerker lid is van het bestuur, zijn gecheckt.

Beatriz van der Goes vraagt n.a.v. artikel 20 waarom dit nodig is. De voorzitter antwoordt dat dit eisen zijn van de belastingdienst voordat de ANBI status kan worden toegekend.

6. Invulling Projectaanpak rond het 45-50 project

KITLV Instituutsdirecteur Gert Oostindie licht kort de projectaanpak van het project "Decolonisation, violence and war in Indonesia, 1945-1950" toe.

Het initiatief voor dit project dateert al van 2012 toen er serieus werk gemaakt werd van de taak om de nederlandse overheid te overtuigen dat financiering van dit project nodig was. Eind 2016 kwam daarvoor groen licht, en werd €4,2 miljoen beschikbaar gesteld. De Nederlandse overheid stelde hierbij overduidelijk dat hiermee de betrokkenheid van de regering ophield. Het project werd belegd bij het NIOD, het NIMH en het KITLV. Op 14 september 2017 vond de kick-off plaats in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam met 350 aanwezigen.

Het KITLV voert de volgende onderdelen uit: De Bersiap en regionale studies (beiden in samenwerking met Indonesische partners), de nasleep en beeldvorming, als ook de synthese van het gehele project. Met het NIOD wordt nauw samengewerkt door Fridus Steijlen in de uitvoering van het onderdeel "Tijdgenoten, ooggetuigen". De onderdelen moeten najaar 2020 af zijn en de synthese eind van de zomer in 2021. Op een geschikt moment zou er een moment moeten worden gecreëerd om met de leden van de vereniging in gesprek te gaan over de bevindingen. Wellicht is dit een idee voor een Jaarcongres.

De voorzitter nodigt de leden uit om commentaar en opmerkingen in te brengen.

Peggy Lesquillier (advocaat namens Bersiap slachtoffers) is blij dat dit onderzoek nu uitgevoerd wordt en vraagt waar ze met de persoonlijke verhalen heen kan. Oostindie beveelt hiervoor het "Ooggetuigen, tijdgenoten" onderdeel aan.

Op de vraag of het nodig was voor dit onderzoek de staf uit te breiden is het antwoord: ja. Dit is hoofdzakelijk gedaan door tijdelijke aanstellingen van het projectgeld. Het Instituut KITLV heeft ook flankerend beleid ingezet voor 2 AIO's en postdocs.

Van Zanten is vooral geïnteresseerd in de samenwerking met Indonesië. Oostindie merkt op dat het voor de partners in Indonesië zeker niet makkelijk is om hieraan mee te werken.

Lesquillier vraagt naar de “Pondaag-brief” naar aanleiding van de start van het project; een brief die in de media veel aandacht heeft gekregen. Oostindie antwoordt dat in een blog-reactie en op de website antwoorden op vragen en weerleggingen van meningen zijn gepubliceerd. Het project gaat nu niet rechtstreeks met hen in gesprek. Susan Legêne meldt dat hoewel Pondaag niet persoonlijk bij de kick-off aanwezig was, zijn standpunten wel in de discussies aanwezig waren. Ze benadrukt het belang om je tot je critici te verhouden.

7. Bibliotheekcommissie

Tom Hoogervorst vertelt over de activiteiten van de Bibliotheekcommissie. Er is een Panji-symposium georganiseerd en een crowdfunding-actie opgezet waaraan Clara Brakel ook individueel heeft gedoneerd. Het idee is om rond de Panji nog een symposium en activiteit te organiseren.

Tom stelt de vraag wat te doen met de microfiches in de bibliotheek die waarschijnlijk uit de KIT collectie afkomstig zijn. (de voorzitter voegt toe dat dit waarschijnlijk het Arend van der Wal-project betreft.) Uitgezocht zou moeten worden wat hierin de unica zijn. Het advies aan de vergadering is om eventuele dubbelingen aan Indonesië, Singapore of Cornell te schenken. Hoogstwaarschijnlijk zal een verzoek aan de vereniging volgen om fondsen of werkkraft-inzet mogelijk te maken.

Bijna maandelijks wordt de commissie benaderd met vragen over het doneren van familiebezittingen, papieren en archiefstukken. De voorzitter merkt op dat het mooi zou zijn om over dit onderwerp een activiteit te organiseren. Tom zal daar over nadenken. Het advies aan de vergadering is om de UB en de vereniging samen een stuk te laten produceren waarin een roadmap of stappenplan wordt uiteengezet over hoe om te gaan met deze contacten. Marije Plomp voegt toe dat het UB al een richtlijn heeft en dat contact kan worden opgenomen met Doris Jedamski.

Tom noemt de samenwerking met andere archieven in Indonesië, bijvoorbeeld met Solo over de Mangkunegara collectie. Er is op dit moment een vrijwilliger daar aan het kijken. Clara Brakel helpt hen met het editen van aanvragen voor financiering.

Het punt van de beperkte toegang voor buitenlandse onderzoekers (verenigingsleden) tot de collectie wordt aangestipt. Zou het mogelijk zijn om hun account om te zetten in een onderzoekersaccount? Oostindie meldt dat dit vaak is verzocht en geprobeerd maar dat het onder de UBL regels niet mogelijk is. De voorzitter voegt toe dat er bij KITLV Jakarta 1 computer met toegang tot de collectie beschikbaar is.

8. Begroting 2018

De penningmeester licht kort de begroting toe. Statutair gezien is instemming van de ALV niet noodzakelijk maar het bestuur hecht eraan om de leden hierover transparant te informeren. Enkele opmerkingen:

De post “opbrengst vermogen” is conservatief geschat. De post “Verkoop boeken” hangt samen met de overeenkomst met Brill. De post “Cursussen” betreft de Cariben cursus.

9. Herbenoeming bestuursleden

Nancy Jouwe en Wayne Modest zijn beschikbaar om een tweede termijn in het bestuur zitting te nemen. De ALV geeft haar volledige instemming aan hun herbenoeming.

Fridus Steijlen is benoemd als bijzonder hoogleraar aan de VU vanwege het Moluks Museum. De collectie van het museum is nu te vinden bij het Indisch Herinneringscentrum aan de Sofialaan te Den Haag.

Van de Rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

Debat: 16:45 – 17:30 Betekenis, herkomst en toekomst KITLV-collecties

Marieke Bloembergen leidt in. Aanleiding voor dit debat vormt de opening van de Asian Library, een fraaie gelegenheid maar ook een bevestiging van de frames van kolonialiteit die verbonden zijn aan de collecties.

Een extra aanleiding was de Europalia Indonesia expositie in Brussel. Het onderdeel “Ancestors” was sterk klassiek etnografisch, terwijl het onderdeel “Power and other things...” interessante installaties bevatte. In die installaties waren regelmatig archiefstukken verwerkt. Archief als statement over het heden, dus.

De opening van de Asia Library was een mooi spektakel: rector, directeur en professor over hoe mooi en geweldig de collectie is en hoe mannelijke wetenschappers die hierheen haalden. Maar je kan ook andere verhalen erover vertellen. Waar komen onderdelen van de collectie vandaan, door wie en hoe zijn ze met welk doel gemaakt? Bloembergen stelt voor om ook die wordingsgeschiedenis te belichten. Eén mogelijkheid zou kunnen zijn om een kunstenaar vanuit het budget van de vereniging de opdracht te verstrekken om iets rond een specifiek stuk of deel van de collectie te doen.

Beatriz van der Goes vraagt zich af of het niet specifiek “des historicus” is om dit te veronachtzamen, zeker in vergelijking met de antropoloog. Bloembergen en Visscher wijzen dit van de hand en stellen dat in de methoden van de geschiedkunde, kritische bronnenanalyse (ook naar herkomst en doel) een vaste waarde is (of in ieder geval zou moeten zijn).

Hoogervorst merkt op dat de opening van de Asian Library inderdaad een kans bood om de ontstaansgeschiedenis van de collectie inzichtelijk te maken. Hij brengt het verhaal in dat de Chinese taal- en letterkunde collectie zijn kiem kent het werk van een man uit Hong Kong die werd ingehuurd om uit te vinden wat de Chinezen in Nederlands Indië deden om belasting te ontduiken. Door de kennisgeschiedenis en “provenance” van collecties en objecten in kaart te brengen en zichtbaar te maken kan je relaties tussen mensen en tussen mensen en collecties tastbaar maken. De cultuurhistoricus kan daarmee in tijd en ruimte die relaties volgen en analyseren. Vanuit die optiek zou het belangrijk zijn om de samenhang van delen van de collectie die van één verzamelaar of van één reis of project afkomstig zijn te beschrijven.

Wim Manuhutu stelt dat het probleem in Nederland breder ligt dan de KITLV collectie. De archieven moeten dekoloniseren! Dit zal niet direct gebeuren, maar geeft wel een institutioneel besef.

De voorzitter vraagt zich af of de rol van de vereniging als toeschouwer tijdens de opening de kritische blik op anderen in de hand werkt terwijl ook reflectie op de eigen positionering en stellingname gerechtvaardigd en nodig is.

Bloembergen geeft aan dat in het verdere dagprogramma de kritische noot en de reflectie wel degelijk vertegenwoordigd waren.

Hoogervorst benadrukt dat een bredere, kritische begeleidingscommissie voor de opening een meer gebalanceerd programma zou hebben opgeleverd.

Schefold brengt in dat in de Antropologie het dilemma rond “geroofde” artefacten sterk leeft. Hij is van mening dat je niet moet besluiten om die dan maar niet meer tentoon te stellen. We hebben de plicht om die artefacten en collecties voor de toekomst te beheren en te bewaren. Hoogervorst reageert hierop met de opmerking dat ontsluiting daarbij van belang is. Als toekomstige Indonesische onderzoekers de KITLV collectie niet kunnen lezen of gebruiken, dan schieten we tekort. In zijn optiek moet daarom sterk worden ingezet op digitalisering. Bijvoorbeeld voor de lontar handschriften is een proces van digitaliseren en transcriberen gestart en een digitaal museum.

Beatriz van der Goes waarschuwt tegen het blindelings overnemen van categorisering van groepen vanuit het koloniale frame. Bloembergen benadrukt dat juist de collectievormingsgeschiedenis daarin een rol kan spelen.

De voorzitter brengt de KIT collectie in herinnering. Die werd samengesteld onder regeringsopdracht maar werd niet waardig bevonden om te bewaren met een harde knip bij 1950. Die collectie staat nu in Cairo. Dit zou je kunnen zien als destructie van en geweld tegenover kennis en kennisvorming.

Er wordt een vraag gesteld over de toekomst en het aanschafbeleid van de KITLV collectie. Marije Plomp benadrukt dat er een even groot budget voor acquisitie is als het KITLV had en dat hetzelfde collectievormingsprofiel als voor 2014 wordt aangehouden. Het KITLV Jakarta kantoor speelt daarbij een centrale rol. Het budget komt nu van OCW, maar of de toekomst daarvan voor eeuwig zeker is valt niet te zeggen. Ze benadrukt ook dat er veel minder fte beschikbaar is voor acquisitie. Daarom zijn er formulieren voor “purchase requests” en wordt met meldingsdiensten bij grote boekverkopers gewerkt.